

Nr 303

Av herr **Henning Nilsson** i Gävle **m. fl.**, *angående vissa spörsmål i samband med nedläggandet av trafiksvaga järnvägslinjer.*

Förhållandet på transportmarknaden har under senare år karakteriserats av betydelsefulla förändringar. Lastbilsbeståndet har växt undan för undan och i stor omfattning övertagit godstrafiken från SJ. Personbilsbeståndets snabba tillväxt har också starkt inverkat på SJ:s persontrafik. Förändringarna på transportmarknaden har lett till att SJ fått notera ett betydande driftunderskott.

Generaldirektör Erik Upmark anför i en artikel, att SJ för första gången på mycket länge icke kunnat göra full avskrivning. Bristen uppgick till 60 miljoner kronor. Därtill kom en brist i räntor på ungefär lika mycket. Sammanlagt således ca 120 miljoner kronor. För det kommande budgetåret är prognoserna ännu dystrare. En brist i avskrivningarna på ca 100 miljoner kronor och i räntor på 65 miljoner kronor anses mycket sannolik.

Den ekonomiska målsättningen för SJ bör enligt taxekommittén innebära, att taxorna — med tillämpning av de grunder för avskrivningsberäkningar, som gäller sedan år 1951 — lämnar full realekonomisk kostnadstäckning och därutöver förräntning av det i statens järnvägar bokförda statskapitalet.

Det uppkomna läget har föranlett SJ att utöver en omfattande rationalisering även nedlägga s. k. trafiksvaga bandelar. Prövningen av frågan om nedläggning av järnvägar har angelägenhetsgraderats. Grupperna 1—5, som skall behandlas under de närmaste åren, omfattade ursprungligen ca 1 500 km. Efter en nyligen föreslagen utökning av motsvarande undersökningsprogram skulle detta komma att omfatta ca 2 600 km. Hela antalet trafiksvaga bandelar beräknas till 6 900 km. Förlusterna på de trafiksvaga bandelarna beräknas till ca 200 miljoner kronor årligen.

Enligt undertecknades mening kan inte enbart ekonomiska synpunkter få vara avgörande för statens järnvägars verksamhet. Järnvägsväsendet måste också ses som ett nödvändigt serviceorgan för landets medborgare. Utifrån denna synpunkt torde det vara rimligt begära, att eventuella förluster ersättes av statsmedel.

Vi anser sålunda, att statens järnvägar som affärsdrivande verk inte enbart har att utföra sina uppgifter utifrån rent ekonomiska synpunkter utan jämväl har att fylla sociala och kulturella målsättningar.

SJ:s program för nedläggning av trafiksvaga bandelar bör därför inte genomföras med mindre än att lokala myndigheter och befolkningen på de drabbade orterna får möjligheter att framlägga sina synpunkter på en eventuell nedläggning. Under inga förhållanden bör järnvägar nedläggas med mindre än att ett tillfredsställande landsvägsnät finns tillgängligt, som kan uppta den nedlagda järnvägstrafiken.

Då det inte kan anses riktigt att trafikanter på de trafikstarka banorna skall betala förlusterna på de trafiksvaga bandelarna och ett omfattande nedläggningsprogram kan komma att äventyra rent samhällspolitiska intressen, får undertecknade hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar att nedläggandet av trafiksvaga järnvägslinjer icke bör ske, förrän andra tillfredsställande kollektiva trafikanordningar tillkommit, att befolkning och myndigheter i berörda områden bör få tillfälle att dryfta nedläggandet av järnväg och att beslut om sådant även bör ta hänsyn till olika samhälleliga intressen och inte bara räntabilitetsskäl.

Stockholm i januari 1958

Henning Nilsson

Erik Karlsson

Helmer Holmberg